

ญี่ปุ่นเล็งลดภาษีการบริโภคอาหารเหลือร้อยละ 1 ชั่วโมง 2 ปี ท่ามกลางพันธบัตรผันผวน:

โอกาสและความเสี่ยงสำหรับผู้ส่งออกอาหารไทย

รัฐบาลญี่ปุ่นภายใต้การนำของนายกรัฐมนตรีซานาเอ ทากาอิชิ (Sanae Takaichi) อยู่ระหว่างพิจารณามาตรการปรับลดอัตราภาษีการบริโภค (Consumption Tax) สำหรับสินค้าหมวดอาหารและเครื่องดื่มจากร้อยละ 8 เหลือร้อยละ 1 เป็นการชั่วคราวระยะเวลา 2 ปี เริ่มบังคับใช้ตั้งแต่เดือนเมษายน พ.ศ. 2570 เพื่อบรรเทาภาระค่าครองชีพของภาคครัวเรือนท่ามกลางภาวะเงินเฟ้อที่ยืดเยื้อ โดยรัฐบาลตั้งเป้าตัดสินใจเชิงนโยบายภายในต้นเดือนสิงหาคม พ.ศ. 2569 และผลักดันร่างกฎหมายในการประชุมสภาช่วงฤดูใบไม้ร่วง (ราวเดือนตุลาคมถึงธันวาคม) เหตุผลสำคัญที่เลือกอัตราร้อยละ 1 แทนการยกเลิกภาษีทั้งหมด (ร้อยละ 0) คือการปรับระบบเครื่องบันทึกเงินสด (Cash Register System) ให้รองรับอัตราร้อยละ 1 ใช้เวลาน้อยกว่า จึงบังคับใช้ได้เร็วกว่า อีกทั้งมีต้นทุนทางการคลังต่ำกว่า โดยการปรับลดสู่ร้อยละ 1 จะทำให้รัฐต้องจัดหางบประมาณชดเชยราว 4 ล้านล้านเยนต่อปี หรือประมาณ 8.3 แสนล้านบาท (ณ อัตราแลกเปลี่ยนวันที่ 24 กรกฎาคม 2569) ขณะที่การยกเลิกภาษีทั้งหมดสู่ร้อยละ 0 จะมีต้นทุนสูงถึงราว 5 ล้านล้านเยนต่อปี หรือประมาณ 1.03 ล้านล้านบาท ทั้งนี้ มาตรการลดภาษีดังกล่าวมีลักษณะเป็นเพียงมาตรการชั่วคราวที่จะปรับอัตราภาษีกลับสู่ร้อยละ 8 เมื่อครบกำหนด 2 ปี โดยวางให้เป็นสะพานเชื่อมระหว่างทางไปสู่การจัดตั้งระบบเครดิตภาษีแบบคืนเงินได้ (Refundable Tax Credit) ที่เชื่อมโยงกับระดับรายได้ ซึ่งตั้งเป้าบังคับใช้เต็มรูปแบบในปีงบประมาณ 2572

ประเด็นที่มีนัยสำคัญที่สุดในเชิงเศรษฐกิจและการคลังคือ ทิศทางนโยบายการคลังของญี่ปุ่นที่กำลังเปลี่ยนแปลงอย่างชัดเจน เมื่อวันที่ 21 กรกฎาคม 2569 คณะรัฐมนตรีได้มีมติเห็นชอบแนวนโยบายพื้นฐานด้านการบริหารเศรษฐกิจการคลังและการปฏิรูป (Basic Policy) ซึ่งกำหนดให้ตัดสินใจมาตรการลดภาษีการบริโภคที่เป็นรูปธรรมภายในต้นเดือนสิงหาคม และที่น่าจับตาเป็นพิเศษคือ เอกสารฉบับนี้ได้ตัดถ้อยคำเรื่องการรักษาวินัยและความยั่งยืนทางการคลัง (Fiscal Consolidation) ออกไป พร้อมปรับทิศทางจากการให้น้ำหนักกับการทำงบประมาณสมดุลขั้นปฐมภูมิ (Primary Balance) ไปสู่การสร้างกรอบการลงทุนใหม่ที่แยกออกจากงบประมาณปกติ โดยยังคงตั้งเป้าให้สัดส่วนหนี้สาธารณะต่อผลิตภัณฑ์มวลรวมในประเทศ (Debt-to-GDP) ปรับลดลงอย่างมีเสถียรภาพ นอกจากนี้ยังวางกรอบการลงทุนภาครัฐ-เอกชนรวมกว่า 370 ล้านล้านเยน หรือประมาณ 76.6 ล้านล้านบาท ถึงปีงบประมาณ 2583 ใน 17 สาขายุทธศาสตร์ อาทิ ปัญญาประดิษฐ์และเซมิคอนดักเตอร์ (AI & Semiconductors) ดิจิทัลและความมั่นคงปลอดภัยไซเบอร์ การพัฒนาและการแพทย์ขั้นสูง คอนเทนต์ (เกม อนิเมะ เพลง) เทคโนโลยีชีวภาพ พลังงาน อวกาศ การต่อเรือ และแร่ธาตุสำคัญ สะท้อนการวางเศรษฐกิจแบบเข้มแข็งที่เน้นการเติบโตมากกว่าการรัดเข็มขัดทางการคลัง อย่างไรก็ตาม ทิศทางขยายตัวนี้ได้สร้างแรงกดดันต่อตลาดการเงินอย่างชัดเจน โดยอัตราผลตอบแทนพันธบัตรรัฐบาลญี่ปุ่นระยะยาว (อายุ 30 ถึง 40 ปี) ได้ปรับตัวขึ้นแตะระดับสูงสุดเป็นประวัติการณ์ ขณะที่ค่าเงินเยนอ่อนค่าลงแตะระดับราว 162 เยนต่อดอลลาร์สหรัฐ ซึ่งสะท้อนความกังวลของนัก

☒ นโยบายภาครัฐ ☒ เศรษฐกิจการลงทุน ☐ แนวโน้มการตลาด ☐ รายงานสินค้าและบริการ ☐ อื่น ๆ

Call Center 1169
www.ditp.go.th
www.thaitrade.com

กรมส่งเสริมการค้าระหว่างประเทศ
563 ถนนนนทบุรี ตำบลบางกระสอ
อำเภอเมืองนนทบุรี จังหวัดนนทบุรี
11000

Office of Commercial Affairs,
Royal Thai Embassy, Tokyo JAPAN
สำนักงานส่งเสริมการค้าในต่างประเทศ
ณ กรุงโตเกียว

TEL : +81-3-3221-9482
FAX : +81-3-3221-9484
E-Mail : thaitctokyo@thaitrade.jp
Website : www.thaitrade.jp

ลงทุนต่อความยั่งยืนทางการคลัง ทั้งนี้ รัฐบาลยืนยันว่าจะไม่พึ่งพาการออกพันธบัตรเพื่อชดเชยการขาดดุล (Deficit-covering Bonds) แต่จะจัดหาแหล่งรายได้ทดแทนจากการทบทวนเงินอุดหนุน มาตรการภาษีพิเศษ และรายได้ที่มีภาษี โดยจะชี้แจงรายละเอียดในช่วงการจัดทำงบประมาณปลายปี ส่วนตัวมาตรการภาษีเองยังอยู่ระหว่างการพิจารณาในสภาแห่งชาติว่าด้วยหลักประกันสังคมและยังไม่ได้ข้อสรุปที่ชัดเจน

ผลกระทบต่อเศรษฐกิจและผู้ประกอบการไทย

ประเด็นสำคัญที่ผู้ส่งออกไทยต้องทำความเข้าใจก่อนเป็นอันดับแรก คือ การปรับลดภาษีการบริโภคนี้บังคับใช้กับสินค้าอาหารทุกประเภทในตลาดญี่ปุ่นอย่างเท่าเทียมกัน ไม่ว่าจะเป็นสินค้าที่ผลิตในประเทศหรือสินค้านำเข้า ดังนั้นมาตรการดังกล่าวจึงไม่ได้สร้างความได้เปรียบด้านราคาให้แก่สินค้าไทยเมื่อเทียบกับสินค้าญี่ปุ่นโดยตรง หากแต่ผลที่แท้จริงคือการขยายขนาดตลาดการบริโภคอาหารโดยรวม และการปลดปล่อยงบประมาณค่าอาหารของภาคครัวเรือน (Income Effect) ซึ่งอาจส่งผลให้ผู้บริโภคชาวญี่ปุ่นมีกำลังหันไปเลือกซื้อสินค้าอาหารที่มีคุณภาพหรือมูลค่าสูงขึ้น (Trading-up) ได้ ซึ่งนับเป็นทิศทางที่แตกต่างจากช่วงภาวะเงินเยนอ่อนและเงินเฟ้อก่อนหน้านี้ที่กดดันให้ผู้บริโภคเน้นเฉพาะสินค้าราคาประหยัด ประการต่อมา ลักษณะชั่วคราวเพียง 2 ปีของมาตรการ (เมษายน 2570 ถึงมีนาคม 2572) จะสร้างวัฏจักรอุปสงค์ (Demand Cycle) เฉพาะตัวที่ต้องบริหารจัดการอย่างระมัดระวัง กล่าวคือ จะเกิดแรงกระตุ้นการบริโภคในช่วงที่ภาษีอยู่ในระดับต่ำ และเมื่อใกล้ครบกำหนดปรับภาษีกลับสู่ร้อยละ 8 มีความเป็นไปได้สูงที่จะเกิดปรากฏการณ์เร่งซื้อักักตุนล่วงหน้า (Demand Front-loading) ตามด้วยการชะลอตัวของอุปสงค์หลังการปรับขึ้นภาษี เช่นเดียวกับที่ตลาดญี่ปุ่นเคยประสบมาแล้วก่อนการปรับขึ้นภาษีการบริโภคในปี 2557 และปี 2562 โดยเฉพาะผู้ส่งออกสินค้าอาหารที่เก็บรักษาได้นาน (Shelf-stable) จึงควรเตรียมวางแผนการผลิตและสต็อกสินค้ารองรับวัฏจักรดังกล่าว ในทางกลับกัน กลไกที่มีความยั่งยืนกว่าและเป็นฐานอุปสงค์ระยะยาว (Long-term Demand Base) ที่แท้จริงคือระบบเครดิตภาษีแบบคืนเงินได้ที่เชื่อมโยงรายได้ ซึ่งจะเริ่มในปี 2572 อันจะช่วยประคับประคองกำลังซื้อสินค้าอาหารของกลุ่มผู้มีรายได้น้อยถึงปานกลางที่เป็นฐานผู้บริโภคสำคัญได้อย่างต่อเนื่องมากกว่ามาตรการลดภาษีชั่วคราว

ข้อคิดเห็น / ข้อเสนอแนะของ สศต. (สำนักงานส่งเสริมการค้าในต่างประเทศ)

สศต. โตเกียว มีความเห็นว่า พัฒนาการล่าสุดตอกย้ำผู้ประกอบการไทยควรให้น้ำหนักกับทิศทางเชิงโครงสร้างของนโยบายเศรษฐกิจและการคลังของญี่ปุ่นโดยรวม การที่แนวนโยบายพื้นฐานฉบับล่าสุดปรับสู่แนวทางการคลังแบบขยายตัว เน้นการลงทุนและการเติบโตมากกว่าการรัดเข็มขัด ประกอบกับการจัดตั้งระบบเครดิตภาษีที่เชื่อมโยงรายได้ในปี 2572 สะท้อนว่ารัฐบาลญี่ปุ่นให้ความสำคัญกับการปกป้องและกระตุ้นกำลังซื้อของภาคครัวเรือน ซึ่งเป็นแรงหนุนเชิงบวกต่ออุปสงค์ (Demand) สินค้าอาหารในระยะกลางถึงยาว ทั้งนี้ ผู้ส่งออกควรแยกแยะระหว่างมาตรการลดภาษีชั่วคราวที่จะสิ้นสุดใน 2 ปี กับระบบเครดิตภาษีที่เป็นการเปลี่ยนแปลงเชิงโครงสร้างถาวรและคาดการณ์ได้มากกว่า และควรใช้กลไกระยะยาวนี้เป็นหลักในการวางกลยุทธ์ นอกจากนี้ ความเสี่ยงด้านการคลังและปฏิกริยาของตลาดพันธบัตรเป็นปัจจัยที่ต้องจับตาในเชิงธุรกิจโดยตรง เพราะภาวะตึงเครียดทางการคลังและเงินเยนอ่อนค่าจะกระทบทั้งต้นทุนนำเข้าและอำนาจซื้อของคู่ค้าญี่ปุ่น อันส่งผลต่อการตั้งราคาและปริมาณคำสั่งซื้อของผู้ส่งออกไทยในทางปฏิบัติ

ข้อเสนอแนะสำหรับผู้ประกอบการไทย

เพื่อเตรียมความพร้อมและใช้ประโยชน์จากจังหวะการเปลี่ยนแปลงนโยบายในครั้งนี้ สศต. โตเกียว ขอเสนอแนวทางเชิงธุรกิจสำหรับผู้ประกอบการไทย ดังนี้ ประการแรก ควรวางตำแหน่งสินค้า (Product Positioning) บนพื้นฐานของการขยายตัวของตลาดอาหารโดยรวมและแนวโน้มการเลือกซื้อสินค้าคุณภาพสูงขึ้นของผู้บริโภค

มากกว่าการหวังผลจากส่วนต่างราคาที่ลดลง โดยเน้นสินค้าอาหารไทยที่มีความแตกต่างและมูลค่าเพิ่ม อาทิ ผลไม้คุณภาพ อาหารแปรรูปพรีเมียม เครื่องปรุงรส และสินค้าเฉพาะกลุ่ม เพื่อเจาะกลุ่มผู้บริโภคที่มีกำลังซื้อเพิ่มขึ้น

ประการที่สอง ควรวางแผนการผลิตและบริหารสินค้าคงคลังให้สอดคล้องกับหน้าต่างโอกาส (**Window of Opportunity**) ในช่วง 2 ปีของมาตรการ พร้อมเตรียมรับมือกับภาวะอุปสงค์ (**Demand**) ชะลอตัวหลังภาษีปรับกลับสู่ร้อยละ 8 ในปี 2572 และโอกาสเกิดการเร่งซื้อักตุนล่วงหน้าสำหรับสินค้าที่เก็บรักษาได้นาน โดยควรพิจารณาโครงสร้างสัญญาและกำหนดการจัดส่งให้ครอบคลุมทั้งช่วงเริ่มต้น (เมษายน 2570) และช่วงสิ้นสุด (มีนาคม 2572) ของมาตรการ

ประการที่สาม ควรใช้ระบบเครดิตภาษีที่เชื่อมโยงรายได้ในปี 2572 เป็นหลักยึดในการวางแผนระยะยาว เนื่องจากเป็นกลไกที่ยั่งยืนและช่วยพยุงกำลังซื้อของฐานผู้บริโภคได้ต่อเนื่องกว่ามาตรการชั่วคราว

ประการที่สี่ ควรบริหารความเสี่ยงด้านอัตราแลกเปลี่ยน (**Foreign Exchange Risk Management**) อย่างจริงจัง เนื่องจากทิศทางการคลังแบบขยายตัวและเงินเยนที่อ่อนค่าราว 162 เยนต่อดอลลาร์ จะเพิ่มต้นทุนการนำเข้าสินค้าไทยของคู่ค้าญี่ปุ่น โดยอาจใช้เครื่องมือทางการเงินประเภทสัญญาซื้อขายล่วงหน้า (**Forward Contract**) หรือเสนอทางเลือกการตกลงราคาในสกุลเงินที่ยืดหยุ่นสำหรับคู่ค้ารายสำคัญ และประการสุดท้าย ควรติดตามสัญญาณเชิงเศรษฐกิจและการคลังอย่างใกล้ชิด ทั้งผลการตัดสินใจในช่วงต้นเดือนสิงหาคม 2569 ความเคลื่อนไหวของอัตราผลตอบแทนพันธบัตรและค่าเงินเยน ควบคู่กับการเริ่มหารือกับผู้นำเข้าและผู้ค้าปลีกญี่ปุ่นตั้งแต่เนิ่น ๆ เพื่อร่วมวางแผนการทำตลาดในช่วงหน้าต่างโอกาสดังกล่าว ก่อนตัดสินใจลงทุนขยายกำลังการผลิต

สำนักงานส่งเสริมการค้าในต่างประเทศ ณ กรุงโตเกียว ประเทศญี่ปุ่น

แปลและเรียบเรียงจาก

หนังสือพิมพ์ Nikkei MJ ฉบับวันที่ 22 กรกฎาคม 2569